

De Rijkse

Het straatmagazine van Nieuw

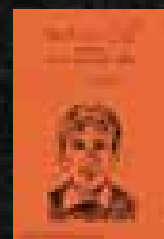
Thema
Vluchten

Herman Brood

‘Hij had al vaker gehint op zo’n
einde, ook in zijn muziek.’

VERDER IN DIT NUMMER

- Van Damascus naar Groningen
- Anderen helpen met je eigen verhaal



KEURMERK
straat
krant

PRIJS €2,10
waarvan €0,90
voor de verkoper

alleen kopen van
verkoper met badge



Fotografie Frits Blom

Filosofisch karweitje

Om over na te denken: Is vluchten positief of negatief? Als iemand verslaafd is aan drank of drugs, zoals Herman Brood, zeggen we vaak dat hij moet stoppen met vluchten. Als iemand, net als Brood, uit het leven vlucht weten we vaak niet of we daarover boos moeten zijn of alleen maar verdrietig. Over Brood een uitgebreid verhaal in deze Riepe. Maar vluchten kan ook zonder meer een hele moedige daad zijn. Dat valt te lezen in het verhaal over Nart die uit Syrië hier naartoe kwam en in het artikel over Fatima, Tesfom en Kinana. Vluchten en afscheid nemen was voor de een zwaarder dan de ander. En ook hier aarden vroeg moed en kracht. Prachtig dat deze drie ervaringsdeskundigen daarbij van het begin af aan ook nog anderen hebben geholpen! Toen ik het artikel schreef, typte ik het woord inburgeringswet in. Dat is verkeerd gespeld, die s in het midden moet weg. Maar de spellingschecker gaf nog een suggestie: ‘inburgeringzweet’. Van dit woord had ik nog nooit gehoord, maar ik kan me er inmiddels veel bij voorstellen. Vluchten en iets nieuws opbouwen is hard werken.

En u, bent u de laatste tijd weleens naar een natuurgebied gereden, in de hoop even corona te vergeten? Is dat een vlucht? En is dat positief of negatief? Om over na te denken. Lees ter inspiratie deze Riepe.

Wietske Aupers

DE RIEPE

Het straatmagazine van Noord-Nederland

De Riepe, Gronings voor stoep, is het straatmagazine van Noord-Nederland. De Riepe verschijnt eens per maand. Het blad is een initiatief van stichting WerkPro. Mensen die om uiteenlopende redenen dak- en thuisloos zijn, verkopen het magazine. Onder deze verkopers vallen ook mensen uit andere landen, mensen die in Nederland en in hun land van herkomst weinig tot geen perspectief hebben. Alle verkopers dragen als legitimatiebewijs een registratiepasje. U betaalt voor het magazine €2,10. Daarvan is 90 cent voor de verkoper, de rest gaat terug naar het project. De Riepe is geen commercieel magazine; naast inkomsten uit verkoop worden middelen verworven uit sponsoring, subsidiëring, fondsen en advertenties. Eventuele meeropbrengsten zullen worden aangewend in het circuit van dak- en thuislozen.

Donateur worden?

Bel of mail naar het distributieadres voor meer informatie.

- Heeft u klachten over een verkoper? Noteer het pasnummer en bel naar het distributieadres.
- Niets uit deze uitgave mag worden gebruikt zonder toestemming vooraf van de redactie.

COLOFON

PROJECTBEGELEIDING WERKPRO
Antonie Grootenhuis

PROJECTBEGELEIDING STUDIO SPINLINK
Dominique Krauts

REDACTIE

Marja Hillenga
Cherinda Zwier
Arnold de Meijer
Anna de Ruiter
Robert van Bergen
Bert Loos
Maarten Vermeulen

Marieke Werkman
Wietske Aupers
Rudy Vane
Robby Bakker
Frits Croes
Mark van der Veen

HOOFDREDACTIE
Dominique Krauts

VORMGEVING
Dinah Jellema

EINDREDACTIE
Sofie Risamena

FOTOGRAFIE
Suzanne Posthumus
Jaap ten Hoove
Frits Blom

Chico Bolt
Wim Mijllof
Theo Koelmans

VASTE COLUMNISTEN

Gerard Lohuis
Fokko Oldenhuis
Natalja Oosterbaan
Chantal Kuipers
Gerlinde Spaan

Jaap Krol
Wilma Bouma
Eddy Sikma
Lydia Tuijnman
Dick Bijmolt

FOTO COVER
Gerard Wessel

STRIP
Ida Dijkhuis

PUZZEL
Luuk Kobes

ILLUSTRATIES

Paul Kimkes
Pim de Boer
Robby Bakker

DRUK

Van Liere Media, Emmen

MET DANK AAN

Leger des Heils voor het ter beschikking stellen van de distributiefaciliteiten, subsidiënten, donateurs en anderen die een bijdrage leveren aan de financiering van dit magazine. En niet te vergeten: de vele vrijwilligers en stagiaires zonder wie dit project niet draaiende kan worden gehouden.

SPECIALE DANK

Gaat uit naar alle verkopers, schrijvers, dichters, tekenaars en fotografen uit de groep van dak- en thuislozen.

BEGELEIDING VERKOPERS

Eddy Posthumus
Jeffrey Visser
Yvonne Ottens

De Riepe is een uitgave van WerkPro.

REDACTIEADRES DE RIEPE

Protonstraat 6
9743 AL Groningen
06-1147 8111
redactiederiepe@werkpro.nl

DISTRIBUTIEADRES DE RIEPE

WerkPro Groningen
Eemskanaal NZ 32a
9713 AB Groningen
Tel: 050-5791818 (09:00 - 13:00 uur)
e-mail: riepe@werkpro.nl
website: www.deriepe.nl
twitter.com/De_Riepe
bankrek. NL38INGB0685757617
t.n.v. straatmagazine De Riepe

WerkPro Leeuwarden
Tel: 088 066 31 80
e-mail: riepe@werkpro.nl

ISSN
2405-769X

WerkPro

SpinLink

INHOUDSOPGAVE

BROOD, TWINTIG JAAR DOOD

Twintig jaar geleden, op 11 juli 2001 om precies te zijn, maakte Herman Brood een eind aan zijn leven. De manier waarop was een vet uitroepteken achter een leven in de schijnwerpers. De rocklegende, action painter en nationale knuffeljunk was 54 jaar oud.

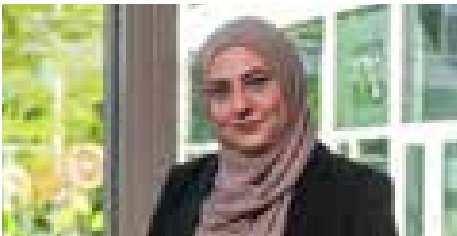
4



14

ANDEREN HELPEN MET JE EIGEN VERHAAL

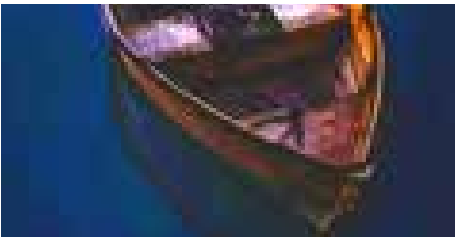
’Kinana Dasouki volgde de cursus Ervaringsdeskundige Nieuwkomers, een samenwerkingsverband van de Hanzehogeschool en Vluchtelingenwerk Noord-Nederland. Cursisten leren hun ervaringen met inburgeren in Nederland in te zetten voor anderen. Drie van hen vertellen hun verhaal.



VAN DAMASCUS NAAR GRONINGEN

Nart (44), is afkomstig uit Syrië. Vanwege de oorlog is hij gevlucht en uiteindelijk in Nederland beland. Hij vertelt hier zijn verhaal. ‘Ik woonde in de omgeving van Damascus en had een goede baan als accountant.’

20



Marieke Werkman

Gekkenwerk

Mea Sententia

Koken met een missie

Kunst op straat

Het bijzondere geluk

Recht en krom

Jaap Krol

Mantelkat

8

9

10

11

12

13

18

19

22

Bie pad en weg

Kruiswoordcrypto

Horoscoop

Straatklinkers

Businesscluboverzicht

Opvanginstellingen

Straatkanjers

23

23

24

25

26

27

28

A black and white photograph of Herman Brood standing on a city street. He is wearing a dark, double-breasted coat over a white t-shirt. He is looking upwards and to the left with a contemplative expression. The background shows a busy urban street with cars, buildings, and a traffic light. The lighting is soft, suggesting dusk or dawn.

Brood

twintig jaar dood

Twintig jaar geleden, op 11 juli 2001 om precies te zijn, maakte Herman Brood een eind aan zijn leven. De manier waarop was een vet uitroepeten achter een leven in de schijnwerpers. De rocklegende, action painter en nationale knuffeljunk sprong op klaarlichte dag van het dak van het Hilton Hotel in Amsterdam. Hij was 54 jaar oud. Hij liet een vrouw en vier kinderen achter, en een héél veel fans.

Door Frans Visser Fotografie Gerard Wessel

Voor wie ook maar enigszins bekend was met het fenomeen Brood kan zijn vroege dood nauwelijks een verrassing zijn geweest. Hij had al vaker gehint op zo’n einde, ook in zijn muziek. *’And when I do my suicide for you, I hope you miss me too.’* Bovendien was zijn lichaam zichtbaar versleten door jarenlange roofofbouw en drugsconsumptie. Toch ging er met het overlijdensbericht hartje zomer een schok door heel Nederland. Want Brood was ongetwijfeld een van de meest geliefde idolen van de naoorlogse generaties. Niet alleen zijn muziek, ook zijn persoon sprak tot de verbeelding. Er zijn fotoboeken, wandelingen en tentoonstellingen aan hem gewijd. Bart Chabot heeft een biografie over hem geschreven in maar liefst vier delen. Zijn schilderijen en tekeningen, ja zelfs krabbels op een bierviltje doen het nog altijd goed op de diverse veilingssites. Er zijn bioscoopfilms met en documentaires over hem gemaakt, die in de komende periode vast weer worden uitgezonden op tv. Legendarisch was Broods optreden in het tv-programma Villa Felderhof uit 1995. Daarin liet hij zich, tijdens een weekend in Zuid-Frankrijk, interviewen samen met majoor Bosshardt van het Leger des Heils. Een grotere tegenstelling dan tussen deze twee bekendheden leek nauwelijks denkbaar en half Nederland zat dan ook voor de tv om te zien hoe de confrontatie zou aflopen. Ze zagen onder meer hoe een kwetsbare Brood zich door majoor Bosshardt liefdevol in bed liet stoppen, inclusief het voorlezen van een verhaaltje. Majoor Bosshardt moet in de op drank en speed levende rocklegende een jongen van de straat hebben herkend, een creatieve en licht verwarde geest die gewoon niet bij machte was om netjes in de pas te lopen, zelfs als hij het had gewild.

Het album ‘Street’ komt uit in 1977 en wordt meteen goed ontvangen

Brood in het Noorden
Over de straat gesproken: Herman Brood heeft heel veel voetstappen in Noord-Nederlandse straten liggen. Na zijn middelbareschooltijd ging Brood weliswaar eerst naar de kunstacademie in Arnhem, maar daarna zagen we hem regelmatig opduiken in Drenthe en Groningen. Dat kwam omdat Harry Muskee hem in 1967 vroeg om de pianist te worden van Cuby and the Blizzards. Hij leerde wat het was om in een band van naam te spelen en leverde een bijdrage aan het iconische Nederblues album ‘Groeten uit Grolloo’. Toch werd hij al snel uit de band geknikkerd. Zijn drugsgebruik werd niet op prijs gesteld. Uit datzelfde jaar dateert overigens ook een kortstondige relatie met de toenmalige Miss Groningen Tekie Buissink van de Paterswoldseweg. Daaruit werd zoon Marcel Brood geboren. Er volgde een rommelige periode in zijn leven, met als ingrediënten: inbraak, drugshandel, gevangenis en ... werk in een kopermijn in Jordanië. Een reünie met Cuby and the Blizzards bracht hem in 1974 toch weer op het pad van de

muziek. Hij speelde met verschillende formaties in cafés en buurthuizen in het Noorden en komt zo in 1976 in contact met café-eigenaar Koos van Dijk uit Winschoten. ‘Kolonel’ Koos zag kansen en ontpopte zich als Broods manager, een relatie die 25 jaar zou duren - ongekend voor Brood.

De samenwerking had snel succes. Nog in hetzelfde jaar werd The Wild Romance opgericht, met allemaal Groningse muzikanten. Brood en zijn band oefenden in een pand tussen de dames van de Nieuwstad. Het eerste optreden van Herman Brood & His Wild Romance was in de zomer in de koepel van het Sterrenbos in Groningen. Daarna speelden ze op praktisch elk cafépodium in de stad. De Talk of the Town, Kattebak, De Koffer werden regelmatig aangedaan. Het album ‘Street’ kwam uit in 1977 en werd goed ontvangen. Niet lang daarna kwam de Vlaamse gitarist Danny Lademacher bij de band en werden al de voorbereidingen getroffen voor een tweede album. Na koortsachtig schrijven en oefenen in een kraakpand aan het Kattendiep verscheen in 1978 ‘Sphritsz’ met daarop de hitsingle *Saturday Night*. De muziekwereld én het grote publiek werden laaiend enthousiast. Nu ligt de weg open naar grotere podia en festivals. Veel Friezen zullen zich bijvoorbeeld het openluchtconcert in de Leeuwarder Prinsentuin herinneren op 22 augustus 1978. Ook het buitenland begon warm te lopen voor Brood. Er kwam zelfs een heuse Amerikaanse tournee. De Amerikaanse droom spatte echter jammerlijk uiteen als Herman door overmatig drank- en drugsgebruik een belangrijk optreden in New York verknalde.

Na terugkeer verschoof Broods thuisbasis van Groningen naar Amsterdam en zijn creatieve output van muziek naar beeldende kunst. Hij trouwde in Amsterdam met Xandra Jansen en kreeg twee dochters, Lola (’86) en Holly (’95). Ook aangenomen dochter Brenda maakte deel uit van dat gezin. Brood zelf liet zich echter niet in de rol van gezinshoofd dwingen. Zijn dagen leken zich meer en meer af te spelen in bordelen, tv-studio’s en zijn atelier. Toch zullen de muziek en het Noorden altijd een rol blijven spelen in zijn leven.

2 x 27 = 54
Dat was in grove lijnen het leven van Herman Brood. In dat leven leek vluchten een constante: de vlucht in seks en drugs en uiteindelijk in de zelfgekozen dood. De vlucht weg van knellende verantwoordelijkheden en afspraken. Dat geeft de populariteit van Brood en de flirt met de zelfkant van de samenleving ook wel wat dubbels. Zeker voor mensen die niet uit vrije wil aan die zelfkant terecht zijn gekomen en moeten vechten voor elk kansje om eruit te komen.

Brood was natuurlijk niet de enige rocker die er een gevaarlijke levensstijl op nahield. Er deed zich zelfs een huiveringwekkend verschijnsel voor dat bekendstaat als de club van 27. De beroemdste leden van die club heten Jimi Hendrix, Brian Jones, Janis Joplin, Jim Morrison, Kurt Cobain en Amy Winehouse. Zij waren allemaal 27 jaar toen ze hun laatste adem uitbliezen. Er was weleens gezegd dat het geen toeval was dat Brood er op zijn 54e uitstapte, dat is tenslotte twee keer zevenentwintig. Maar of dat voor hemzelf ook een overweging was ...

Brood zit in de soundtrack van mijn leven en doet daar niet onder voor welke wereldact dan ook

Blijft de vraag: wat was het nu precies, dat zo tot de verbeelding sprak in Herman Brood? Het zal voor een deel met leeftijd te maken hebben. Iemand zei eens dat de muziek waar je tussen je vijftiende en je twintigste door geraakt wordt, gedoemd is om de soundtrack van je leven te worden. Mooi beeld, de soundtrack van je leven. Voor mij persoonlijk geldt dat ik vijftien was toen Brood in 1976 The Wild Romance oprichtte, dat ik nog geen achttien was toen ‘Sphritsz’ uitkwam en twintig toen de band gedesillusioneerd uit Amerika terugkeerde. Herman Brood zit dus volstrekt vanzelfsprekend in de soundtrack van mijn leven en doet daar niet onder voor The Rolling Stones, David Bowie en Pink Floyd. Maar het verschil met die wereldacts is dat ik voor mijn twintigste Brood al drie of vier keer live had zien optreden en hem nog vaker gewoon op straat was tegengekomen. Het toeval deed zich namelijk voor dat ik gelijktijdig met Brood zowel in Zwolle, Groningen als Amsterdam had gewoond. Maar leeftijd en woonplaats kunnen natuurlijk niet alles verklaren. Er moeten overal in Nederland, oudere en jongere fans van zijn muziek bestaan. Ook buiten zijn muziek zijn er duizend redenen te bedenken om een zwak voor hem te hebben. Ik noem er een. In de documentaire Unknown Brood (Dennis Alink) vertelt ex-vriendin Dorien van der Valk - inderdaad: die waar we het nummer *Doreen* aan te danken hebben - over haar relatie met Herman. Die was door zijn

drugsgebruik natuurlijk heftig en moeizaam. Maar op een ochtend, vertelde Dorien hoofdschuddend maar nog steeds stralend van oor tot oor, werd ze wakker naast Herman en zag ze dat haar hele appartement vol met rozen lag. ‘Wel 300 rozen!’ Bleek dat Herman na zijn optreden in Groningen de avond ervoor, onaangekondigd een taxi naar Den Haag had gepakt, daar bij het eerste ochtendgloren was aangekomen en, alvorens bij Dorien binnen te komen, eerst alle bloemen van alle rozenstruiken in de buurt had geplukt. Tja, hoe zou je niet van zo iemand kunnen houden. En zo was deze terugblik op het fenomeen Brood dan toch uitgelopen op een soort liefdesverklaring. Laat ik dan ook maar in stijl afsluiten. Met een oproep:

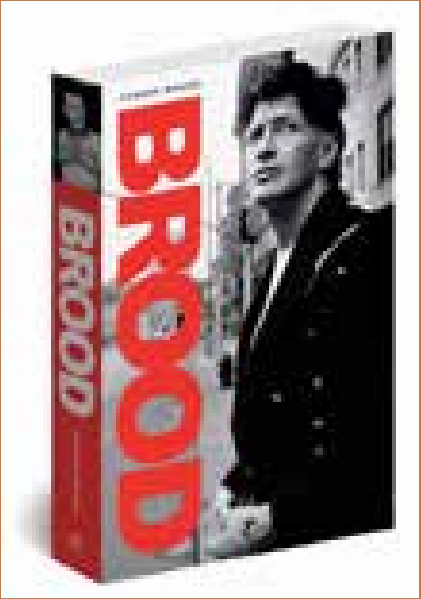
Stem *Saturday Night* naar No. 1 in de Top 2000!
Over een paar maanden, op 5 november om precies te zijn, is het de 75e geboortedag van Herman Brood. Tegen die tijd lopen we aardig richting kerstvakantie en kunnen we alweer stemmen voor de top 2000 aller tijden. Na Boudewijn de Groot (2005) en Danny Vera (2020) is nu de beurt aan Herman Brood als Nederlandse nummer 1 notering. Dat is toch het minste dat we in dit herdenkingsjaar met zijn allen kunnen doen: dat Queen en The Eagles even een stapje opzij moeten doen voor onze nationale rocklegende en dat we vrijdag 31 december 2021 kunnen afsluiten met *Saturday Night* van Herman Brood & His Wild Romance. Dus hoort zegt het voort: straks allemaal stemmen op *Saturday Night*. ♦

BROOD

door Gerard Wessel

Brood is een boek vol sex, drugs & rock-'n-roll, maar ook met humor, zelfspot en tederheid, waarin Herman Brood zich – soms letterlijk – helemaal bloot geeft. Dichterbij heeft een fotograaf zelden kunnen en mogen komen. Wessel: ‘Het waren unieke, onvergetelijke jaren met een zeer inspirerende persoonlijkheid.’

Verschijnt juli 2021



Voorwaarts

MARIEKE WERKMAN

Illustratie **Robby Bakker**

Gestroomlijnd, Blauwe wimpel en Voorwaarts. Deze woorden stonden op de roeiboten die aan me voorbijtrokken. De cadans en het ritme van de peddels die tegelijkertijd onder water verdwenen. Het geheel zag er saamhorig uit. Het woord “vrijheid” kwam in me op, terwijl ik vanaf een bankje toekeek.

Vanaf de kade zag het roeien er gemakkelijk uit. Ik dacht terug aan een proefles kanovaren die ik vorig jaar volgde. De kano lag wiebelig op het water en ik had moeite om erin (en eruit) te komen. We peddelden in een groep als makke schapen gedwee achter elkaar aan. Soms botsten de kano's ongemakkelijk tegen elkaar op. De cursusleidster schreeuwde met schelle stem: 'Peddel schuin, schouders naar achteren en ontspan.'

Er liep een dame met een vuilniszak voorbij het bankje waarop ik zat. De volle zak gooide ze in de ondergrondse container. De tengere dame van een jaar of zeventig had een stijlvolle grijze BOB en droeg een lange groene parka. 'Wat is het heerlijk weer hè?' zei ik. 'Ja, het is echt genieten' antwoordde ze. 'Woont u hier?' 'Ja, daar waar het raam openstaat' reageerde de dame. Ik knikte, keek omhoog en zag een betonnen blok.

'Iedere avond zie ik een prachtige zonsondergang. Het uitzicht is weids', vervolgde ze. Ik zei: 'Ja, het is een mooie plek aan het water. En, hebt u ook contact met burens?' Ze antwoordde: 'Ja, we drinken normaal gesproken (buiten corona om) iedere maand een borrel in ons stamcafé. We vergaderen regelmatig met elkaar en ruimen samen de rommel buiten op.'

Even later zag ik een drietal mensen naast de kolossale flat staan. Een compacte man in een kakikleurige jas sprak een echtpaar aan. 'Kijk, hier kunnen we een houten scherm plaatsen, want dan zitten we lekker uit de wind', zei de man. Hij gebaarde druk en wees naar een troosteloze kale tegelvlakte. Het echtpaar knikte gelaten en zei: 'Ja, ja.' 'Er zitten wel wat haken en ogen aan', vervolgde de man. 'Nu is er geen wind, maar dit is echt een tochtige plek.' Er was geen speld tussen te krijgen.

GEK KEN WERK



Overleven

Door **Gerard Lohuis** Beeldbewerking **Suzanne Posthumus**

Frank behoort tot een groep mensen waar de samenleving niet zonder kan. Denkt hij. Met hem al zijn collega's die wekelijks minimaal 60 uur werken want er hangt veel af van wat ze doen. Meer nog wat ze niet doen. Dit laatste daar draait het om. Alles wat hij niet doet, neemt een ander over waarmee zijn kansen verkeken zijn. "Het is eten of gegeten worden en als ik mijn rato niet draai dan kan ik kansen om hogerop te komen wel vergeten". Franks zakenwereld heeft geen tijd om stil te staan bij persoonlijke ervaringen en winst hangt af van slimheid in een dagelijkse race tegen de klok. Frank doet het werk nu vijf jaar en volgens de huisarts hebben zijn lichamelijke klachten een oorzaak in zijn levensstijl.

Frank vindt het zacht gezegd bedenkelijk waarom hij tegenover me zit. Hij weet ternauwernood zijn minachting voor de zielenknijperij te onderdrukken en denkt dat zijn steken in de borst, zijn kortademigheid en concentratieproblemen voortkomen uit een lichaam dat niet aan zijn eisen wil voldoen. De huisarts hoopt dat ik hem op andere gedachten kan brengen omdat allerlei lichamelijke onderzoek geen afwijkingen heeft opgeleverd. Frank praat gehaast, kijkt voortdurend om zich heen en alles wijst erop dat hij gespannen is. Wanneer ik hiernaar vraag, geeft hij aan dat hij zich prima voelt. Ik merk dat hij gewend is geraakt om "steeds aan te staan en voortdurend z'n omgeving scant op iets wat hem niet mag ontgaan". Ondertussen

stromen berichtjes op zijn smartphone binnen. Thuis kan hij zijn kinderen nog net op tijd naar bed brengen wanneer hij weer eens later thuiskomt. Hij is dol op ze maar heeft geen tijd om van ze te genieten. Ontspanning volgt na half negen en daarbij gaat er steevast een fles wijn doorheen. Ik verdenk hem ervan om ook andere middelen te gebruiken om zijn prestaties op peil te kunnen houden. Vragen hierover wimpelt hij af op een manier waarmee het duidelijk wordt dat hij er nog vele andere geheimen op na houdt.

Frank doet me denken aan Dounia uit Syrië. Ze moest vluchten met haar kinderen nadat Russische raketten onophoudelijk haar wijk bombardeerden. Haar man had ze hierbij verloren en samen met haar drie kinderen was ze gevlucht. 'Ik moest vanaf de eerste dag mijn gevoel uitschakelen, anders kon ik er voor mijn kinderen niet zijn.' De tocht kende vele ontberingen en ze hadden geluk dat een patrouilleboot hen op de Middellandse Zee had gevonden tijdens een heftige storm. Hierna volgde een erbarmelijke tocht over het vasteland van Europa. "Voortdurend opletten om niet aangehouden te worden en ik wilde vooral niets voelen, want dan zou ik het niet volhouden. Ik heb toen geleerd om niet te voelen". "Ik zou het op prijs stellen als je mijn huisarts vraagt om een longfoto te laten maken". Het is duidelijk, ook Frank kan nu nog niet voelen, hij is aan het overleven.

Gerard Lohuis is sociaal-psychiatrisch verpleegkundige bij BuurtzorgT



Mea sententia

Door Rudy Vane

DE JUISTE BESLISSING

Halverwege de jaren negentig werkte ik tijdelijk bij een asielzoekerscentrum in het zuiden des lands. In eerste instantie als ziekenvervanger, toen de zieke weer beter was kon ik weer naar huis. Slechts een paar dagen later werd ik alweer opgeroepen. Nu kreeg ik de opdracht van de directeur om een team samen te stellen om een-op-een-begeleiding te bieden aan een minderjarige asielzoeker uit Somalië. Deze jongen van zeventien was verslaafd en was al uit diverse andere azc's gestuurd. Onze directeur wilde laten zien dat wij wel in staat waren om deze jongen de juiste begeleiding te bieden. Zo stelde ik een aantal uitzendkrachten aan en wij zouden ons binnen het azc alleen bezighouden met deze jongen. We ondernamen activiteiten met hem zodat hij een daginvulling had. 's Nachts was er niemand van ons aanwezig en natuurlijk was dat de periode dat hij stiekem het park verliet om drugs te scoren. Overdag was hij dan moe en sliep hij veel. Voor ons was er dan ook niet heel veel te doen. Makkelijk geld verdienen zou je denken, maar dat is niet hoe ik over hulpverlening denk. Een verslaafde help je niet door hem de hele dag op de huid te zitten en verder geen handvatten te bieden. En binnen de beperkte mogelijkheden van een azc konden we hem niet helpen. Daarom ging ik op zoek naar mogelijkheden om hem wel beter te kunnen helpen. In Amsterdam bleek een opvanghuis te zitten speciaal voor verslaafde asielzoekers. En zo toog ik op een dag met onze pupil richting Amsterdam. Ik zag dat dit de juiste plek was voor hem en liet hem met een tevreden gevoel achter. Maar dat betekende tegelijkertijd dat er geen werk voor ons team meer was. Ik was uitzendkracht en door de jongen naar Amsterdam te brengen had ik tevens mijn eigen baan om zeep geholpen. Ik vind het echter belangrijker dat iemand de juiste hulp krijgt, mijn belang is dan ondergeschikt. En met die instelling kom je ook verder, want nog geen week later werd ik bij een ander azc gevraagd, op voordracht van de directeur van het eerste azc. Nu mocht ik meehelpen de grote stroom Bosniërs te verwerken die massaal vluchtten voor de Balkanoorlog. Zo zie je maar, als je de juiste beslissingen neemt wordt dat vanzelf beloond.

KOKEN MET EEN MISSIE

Grensoverschrijdend culinair

Door Lydia Tuijnman

Vluchtelingen kwamen al eeuwen naar ons land, want vluchten is helaas van alle tijden. Ze namen behalve wat schamele bezittingen, hun cultuur mee. Hun culinaire cultuur verrijkte de Nederlandse dis enorm. Van boeren die niet aten wat ze niet kenden, werden we culinair moedig en grensoverschrijdend. Er kwamen toko's en bazaars, we leerden werken met de wok, de tajine en de grill. Een van de eerste exotische bijgerechten die we leerden maken was pindasaus. Inmiddels heeft bijna iedere zichzelf respecterende thuiskok een eigen versie. Hier is die van mijn man Rob, die vindt dat hij tijdens zijn leven grote hoogten bereikt heeft op dit gebied.

Verhit in een kleine koekenpan een eetlepel olie en fruit daarin een halve ui en 1 teen knoflook, 1 cm gemberwortel, allemaal fijngehakt. Let op dat het niet te bruin aanbakt. Zet het vuur laag. Schep 200 gram pindakaas in de pan en roer daar langzaam 200 ml kokosmelk doorheen. Blijf roeren terwijl de saus weer opwarmt. Wordt ze te dik, voeg dan wat scheutjes kokosmelk of water toe. Maak uiteindelijk op smaak met ketjap, citroensap en sambal. Te flauw? Soms kan een blokje kippenbouillon wonderen doen.

De pindasaus mag van Rob in royale hoeveelheden over exotische (nasi, bami) of minder exotische (raspatatje) gerechten uitgeschonken worden. Wat er de volgende dag nog rest is volgens hem lekker op een witte boterham die best belegd mag zijn met twee helften van een fikse Hollandse gehaktbal.

KUNST OP STRAAT



Artistieke vluchtelingen

Door **Natalja Oosterbaan** Fotografie **Theo Koelmans**

's Lands beste moderne schilder, Vincent van Gogh, ontvluchtte in 1885 de grijze Hollandse luchten. Na jaren van bewolkte landschappen en zwijgzame arbeiders, was hij toe aan wat zon en wat kleur op zijn palet.

Wie aan Van Goghs donkere periode denkt, komt in gedachten al snel uit bij de Aardappeleters. Maar ook in Drenthe maakte Vincent een serie sombere schilderijen. Hij stond waarschijnlijk op het verkeerde perron op Hollands Spoor in het najaar van 1883. In plaats van in Parijs te eindigen, werd hij wakker in Hoogeveen. Hij verbleef eerst drie weken op een donkere zolderkamer in het logement van Albertus Hartsuiker en reisde toen per trekschuit (een "eeuwig lange vaart, door mannen, vrouwen, kinderen, witte of zwarte paarden getrokken") naar Nieuw-Amsterdam in zuidoost Drenthe: toentertijd een grauwe doorvoerhaven voor turfschippers. Daar verbleef hij in logement Scholte en schilderde verlaten boerderijen, een eenzame ophaalbrug, arbeiders in de velden ("treffend door een expressie van soberheid") en de turfschuit. Hij zocht een schilderachtige bevolking en ongerepte natuur.

Hij typeerde de Drentse sfeer aanvankelijk nog als "de melancholie welke in 't algemeen de dingen hebben is van gezonde soort" en vond het heidelandschap bij avondlicht 'subliem', maar ook "even onherbergzaam en als 't ware

vijandig. Hier en daar een plaggenkeet of kleine boerderij, [...] hutten waarvan de mosdaken verbazend diep van toon afkomen tegen een dampigen, stoffigen avondhemel." Al snel begonnen het slechte weer, de armoede van de wantrouwende arbeiders en de eenzaamheid van omgeving een weerslag op zijn gemoed te krijgen. Naar verluidt betaalde hij Scholte met schilderijen voor zijn logement en gebruikte deze om de haard mee aan te maken. Depressief vertrok Vincent na drie maanden naar zijn ouderlijk huis in Nuenen. Hij zou Drenthe nooit meer terugzien. Het zuiden lonkte, met zijn blauwe luchten en gele velden.

In Drenthe zijn ze Van Gogh echter nooit meer vergeten. Het logement Scholte werd omgedoopt tot het Van Gogh Huis Drenthe en zijn beeltenis is er sinds 2003 vereeuwigd in een bronzen buste van de hand van Jikke Jager. Lichtelijk achterdochtig kijkt de bebaarde kunstenaar ons aan vanonder zijn kenmerkende slappe hoed.

In Zuid-Frankrijk heeft Van Gogh niet alleen zijn beroemdste werken geschilderd, maar ook zijn sprankelendste. Vincent, model voor het universele archetype van de arme maar geniale kunstenaar, getormenteerd en onbegrepen. Hier geboren, maar menig Fransman huult nog altijd dat Van Gogh een Hollander was.

Het bijzondere GELUK

Reizen

Door **Chantal Kuipers**

'Ik ga op reis met de camper.' Jubelend staat ze naast me. We zouden gaan wandelen bij Appelbergen en nu staat ze hier heel erg gelukkig te zijn zonder dat ik het wist. Het contrast kon niet groter zijn. Zij blij met het nieuwe leven dat op haar wacht en ik revaliderend vanwege mijn hartoperatie. Toevalligerwijs had ik het er vorige week over. Dat wat zij doet, mijn grootste wens is. Lekker een tijdje op reis zonder doel of eindbestemming. En dan niet een weekje, maar dan een paar maanden. Het lijkt me heerlijk om even uit te rusten en te genieten van wat andere culturen te bieden hebben, en alleen daarom wil ik haar haten. Omdat zij wel doet waar ze zin in heeft en wat ik nalaat. En toch kan ik het haar niet misgunnen. Ze is zo leuk dat ik haar de hele wereld wel wil geven.

'We gaan eerst naar Frankrijk en dan naar ...' ze blijft maar praten en ik wil haar vragen of ze niet heeft gehoord dat er een pandemie is. Dat ze beter thuis kan blijven. Ik wil haar ompraten zodat ik me niet schuldig hoeft te voelen dat

ik niet ga, maar ze is ongevoelig voor mijn argumenten.

'Je moet ook gaan ...' Ze klinkt steeds enthousiaster en ze maakt grote gebaren om haar woorden kracht bij te zetten. Ik zucht uit. Want zij ziet niet wat ik zie. Zij ziet een weg waarop ze met de camper naar alle landen kan gaan. Ik zie alleen maar wat er fout kan gaan. De beren op de weg, de ongelukken die ik zou kunnen krijgen. De seriemoordenaar die ergens op me wacht.

'Ja, ik zou ook moeten gaan.' Ik zeg het om van het gezeur af te zijn want zij weet niet wat ik allang weet. Vluchten heeft geen zin in dit leven. Want ik neem ook mezelf mee op reis.





Drie ervaringsdeskundige nieuwkomers aan het woord

Door Wietske Aupers Fotografie Suzanne Posthumus en Chico Bolt

Anderen helpen met je eigen verhaal

‘Als ervaringsdeskundigen helpen wij mensen op grond van onze eigen ervaringen om hun eigen weg te vinden en met eigen oplossingen te komen.’ Kinana Dasouki volgde de cursus Ervaringsdeskundige Nieuwkomers, een samenwerkingsverband van de Hanzehogeschool en Vluchtelingenwerk Noord-Nederland. Cursisten leren hun ervaringen met inburgeren in Nederland in te zetten voor anderen. Drie van hen vertellen hun verhaal.

Tesfom Ghirmay (43) woont bijna 7 jaar in Nederland. Hij is gevlucht uit Eritrea. ‘In mijn land was een dictatoriaal regime. Ik moest in het leger. Daar heb ik 15 jaar in gezeten. Aansluitend mocht ik een opleiding verpleegkunde volgen. Daarna had ik terug ontmoeten in het leger. Dat wilde ik niet. Ik kon geen eigen beslissingen nemen. Bij zo’n land wilde ik niet horen, daarom ben ik gevlucht.’ ‘Vluchten was zwaar. Met een groep ben ik naar Soedan vertrokken en vandaar, met hulp van mensenhandelaren, door de Sahara naar Libië. Daar hebben we bijna anderhalve maand gewacht in een opvangkamp. We werden slecht behandeld. In de Sahara en in Libië werden de vrouwelijke vluchtelingen seksueel misbruikt. Ik heb geprobeerd om ze te helpen, maar dat kon niet. De daders hadden geweren en messen. Toch voel ik me nog steeds niet goed als man, dat ik deze vrouwen niet heb kunnen beschermen. Ik heb daar nog nachtmerries van. Na twee maanden in Libië kon ik met een kleine boot met tweehonderdvijftig vluchtelingen naar Italië. Vandaar ben ik naar Nederland gegaan.’

Fatima Rumana (34) komt uit Syrië. Ze heeft Engels gestudeerd, werkte kort als docente en als tolk. Ze is nu zes jaar in Nederland. ‘Ik ben niet echt gevlucht, ik verliet Syrië om te gaan trouwen, ben met mijn man naar Turkije gegaan en toen naar Egypte. Daar ging het uit met mijn man. Ik bleef achter met een twee maanden oude baby en mijn ouders. Mijn vader overleed. Egypte is onveilig voor twee alleenstaande vrouwen die niet uit het land komen. We zijn met de boot naar Italië gegaan. Daar werd mijn moeder ernstig ziek: kanker in de hersenen. De dokters adviseerden om naar Nederland of Duitsland te gaan. We zijn hier met de trein gekomen.’

Kinana Dasouki (43) woont ruim zes jaar in Nederland. Ze is in Syrië geboren, maar haar ouders zijn Palestijns. Ze werkte in Syrië als secretaresse, gaf Arabische les en had een eigen drogisterij. ‘Ik had een goed leven, en toen kwam de oorlog en maakte alles kapot.’ Ze wilde weg, maar omdat ze Palestijnse is bleek het moeilijk om een visum te krijgen. Thailand wilde wel een tijdelijk visum geven. Kinana heeft met haar man en hun vier kinderen daar 2 jaar gewoond. Ze gaf Arabische les op een internationale school en op de ambassade. ‘In Thailand staat een gebouw van de Verenigde Naties. Daar zijn we heen gegaan. Zij hebben voor ons uitgezocht welk land ons permanent zou accepteren. We

konden naar Nederland of Amerika. Het werd Nederland. Met hulp van de VN zijn we op het vliegtuig gestapt.’

Lastige taal

En toen moesten ze inburgeren. Fatima: ‘Dat ging mij makkelijk af omdat ik goed Engels spreek. Het was wel moeilijk om te schakelen van Engels naar Nederlands. In het begin durfde ik geen Nederlands te spreken. De Nederlandse taal is moeilijk. Maar ik ben iemand die heel erg van leren houdt en het was mooi om een nieuwe taal te leren.’ Ook Kinana vond Nederlands lastig, maar ging niet bij de pakken neerzitten. ‘Ik had al snel het idee dat naar school gaan niet genoeg is om de taal te leren. Daarom ging ik naar de school van mijn dochter en vroeg om werk. De schooldirecteur gaf mij de kans om vrijwilligerswerk te doen: Ik werd klassenassistent.’ ‘Taal is voor veel mensen een probleem’, zegt Tesfom. ‘Elke statushouder moet binnen 3 jaar zijn diploma inburgeren halen, en dus de taal leren, maar de meesten krijgen ontheffing omdat het hen niet lukt. Mijn ervaring is dat deze mensen het niet op school moeten leren, maar bijvoorbeeld op een werkplek.’ Zelf deed hij de cursus in een jaar. Toch vond hij inburgeren zwaar. Maar er waren ook mooie dingen: ‘De glimlach van mensen die me de weg wezen.’ Omdat ze goed Engels spraken, fungeerden ze alle drie al snel als tolk voor hun landgenoten en hielpen hen in het omgaan met instanties.

Ik kon mijn
verhaal niet
vertellen zonder
te huilen



En dan het systeem

‘Taal is moeilijk’, zegt Tesfom, ‘maar het echte obstakel is het systeem. Als je in Eritrea een baan zoekt, ga je gewoon naar een bedrijf en vraagt of ze werk voor je hebben. In Nederland moet je een CV opsturen, willen ze je motivatie weten en vragen ze naar papieren.’

Ook Fatima vond het moeilijk om het systeem te leren begrijpen. ‘Ik kreeg veel papieren en wist niet hoe te reageren.’

Kinana vond het onderwijs in Nederland heel anders dan thuis. ‘Cursisten worden gevraagd om meer zelf te studeren. Ik vind het handiger hoe het hier werkt.’ Ze benadrukt: ‘Een cursus is niet genoeg om je eigen weg te vinden. Je moet nieuwsgierig zijn en mensen durven te benaderen.’ Dat zegt ook Tesfom: ‘Durf initiatief te nemen! Maar ...’, zegt hij daarbij, ‘mensen moeten dat leren.’

Kinana werd gevraagd door Vluchtelingenwerk om mee

te werken met de Hanzehogeschool. Dat instituut wilde een traject opzetten waarbij vluchtelingen die hier al geruime tijd zijn, hun ervaringen leren in te zetten voor mensen die net zijn aangekomen in Nederland: De cursus Ervaringsdeskundige Nieuwkomers (EDNIKO). Samen met docente Ellis Merkelijn en Kesete Ghebrezghi, een vluchteling uit Eritrea, heeft Kinana zes maanden aan de cursus gewerkt. Vervolgens werd hen gevraagd de cursus ook zelf te volgen. Ze vond het een hele zware cursus: ‘Omdat je wordt gevraagd iets te vertellen over je vluchtverhaal.’ Ze laat een ketting zien met de verdrietige woorden “Vergeet je moeder niet” die ze van haar kreeg toen ze afscheid namen. ‘Niemand weet of ik haar ooit nog zal zien. Ik vertelde dit verhaal in de cursus en kon dat niet zonder te huilen. Ik heb ervan geleerd mijn pijn te verwerken.’

Loslaten

De cursisten leren dat ze vaak verdriet hebben laten liggen, omdat ze verder moesten. Ze leren dit te bespreken, maar ook dat ze dingen achter zich moeten laten: verdriet, en gewoontes uit je eigen land. Tesfom: ‘Ik heb geleerd om de pijn uit de jaren van oorlog achter me te laten.’ Kinana: ‘Ik heb geleerd een bepaalde rol achter me te laten: in onze cultuur zijn mensen vaak afwachtend. In Nederland praten mensen zelf over hun sterke kanten. Ik laat nu ook mezelf zien.’ Fatima vat het samen: ‘Iedereen komt naar een nieuw land met een rugtas. Soms als je te veel in die tas doet kun je niet meer verder lopen. Je moet iets uit die tas halen.’

Aan de slag

Ze moesten ook stagelopen. Fatima begeleidde statushouders bij de gemeente Midden-Groningen en was daar ook assistent van de docente die sollicitatietraining geeft. Ze is er nu voor acht uur per week in dienst als werkcoach. Ze hoopt dat de cursus haar helpt om steviger te staan in haar huidige baan en zou graag fulltime gaan werken. ‘Ik vind het belangrijk dat ik nieuwkomers kan helpen!’

Kinana liep al stage voor ze aan de cursus begon. Ze was ondersteuner bij het Sociaal Wijkteam van gemeente De Fryske Marren. Ze werkt daar nog steeds en zou graag een vast contract krijgen. ‘Ik wil heel graag andere nieuwkomers helpen, en dan vooral de groep die hier al zo’n 8 jaar is en toch nog moeite heeft met participeren. En ik wil een goed leven hebben, betaald van mijn eigen geld.’

Tesfom kon door corona geen stageplek vinden. Hij heeft veel ervaring met werk waarbij hij andere vluchtelingen bijstaat. Hij werkte bij Vluchtelingenwerk, eerst vrijwillig, daarna betaald. Op dit moment werkt hij drie dagen per week betaald bij NewBees, een organisatie die nieuwkomers helpt om werk te vinden en doet hij vrijwilligerswerk bij GGD Fryslân. Zijn contract bij NewBees loopt tot eind juli 2021. Hij hoopt dat hij daar verder kan of een nieuwe baan vindt. ‘Ik wil een stap maken naar begeleiding van nieuwkomers. En als ik een kans zou krijgen om verder te gaan als verpleegkundige, zou ik die ook aangrijpen. Ik sta te wachten om aan de slag te gaan!’ ♦





Behandel mij zoals je zelf behandeld wilt worden

Door **Gerlinde Spaan**

Ik zit in de ochtendzon. Het is nog vroeg. Theewater kookt in de waterkoker. Een nieuwe dag breekt aan. Ik hoor de krant op de deurmat ploffen. Ik zie de krant liggen. Mijn gedachten dwalen af. Naar jou.

Je bracht de krant zo lang bij ons. Ik denk wel veertien jaar. Je kwam als alleenstaande minderjarige asielzoeker naar Nederland. Na vele omzwervingen door het hele land kwam je in een asielzoekerscentrum in Groningen terecht. Je verblijf hier heeft altijd in het teken gestaan van een knagende onzekerheid. Veel procedures heb je moeten voeren om hier te mogen blijven. Het mocht uiteindelijk niet zo zijn.

Je kwam anderhalf jaar tekort om onder het generaal pardon te kunnen vallen. Ze, de autoriteiten, kwamen af en toe informeren bij de hulpinstanties waar jij je moest melden. Na vele jaren procederen had je inmiddels een brief gekregen waarin stond dat ze jou wilden uitzetten. Een keer wist je via de keuken en de achterdeur te ontsnappen. Het bleek slechts uitstel te zijn.

Je was hier gekomen om te ontvluchten aan een wrede burgeroorlog in jouw land. Helemaal alleen kwam je hier aan. Vijftien jaar jong. Je wilde er niet veel over kwijt, maar de littekens die zomers zichtbaar waren vertelden jouw pijn. Dieper zat jouw geestelijke pijn, verscholen achter een parelwitte glimlach. Af en toe vertelde je over het gemis. Jouw ouders die er niet meer waren. Je vroeg je af hoe het met je oma zou gaan. Zij die jou altijd beschermde en hoopte dat je hier veilig zou zijn.

Op een regenachtige herfst dag hoorde ik sirenes in de vroege ochtend. Later hoorde ik in het nieuws dat er een fietser was aangereden en met onbekend letsel naar het ziekenhuis was overgebracht. Een aantal dagen later ontving ik een telefoontje. Jij was het. Aangereden door een auto nadat je de kranten in onze buurt had bezorgd. Je had een gebroken been en was inmiddels na je ontslag uit het ziekenhuis overgebracht naar Zeist. Naar

het detentiecentrum voor uitgeprocedeerde asielzoekers.

Tranen welden op in mijn ogen. Je hebt altijd moeten knokken. Een opleiding gevolgd, wilde juist graag werken. We voerden hier gesprekken over. Maar het lukte niet. Je kreeg niet die zo door jou gewenste verblijfstatus. Dus bleef je krantenbezorger. Verstrikt in jarenlange procedures.

Vanuit het detentiecentrum hadden we nog een aantal keren telefonisch contact. Toen werd het stil. Op de dag voor kerst ging mijn telefoon. Ik zag een onbekend landnummer verschijnen. Ik nam op. Jouw stem was vertrouwd. Het viel niet mee terug te zijn. Je was al te lang weggeweest. Je probeerde er voor nu het beste van te maken. Gelukkig had je oma weer gevonden. We namen geen afscheid. Het was gewoon tot ziens.

Bedankt voor je vriendschap, “groetje” van Gerlinde.

Sunderland

Ik keek naar *The Last Dance*, de Netflixserie over de gouden jaren van de Chicago Bulls, onder aanvoering van superbasketballer Michael Jordan. De titel verwijst naar de laatste keer (in 1998) dat dit topteam, met onder andere Scottie Pippen en Dennis Rodman in de gelederen, de NBA-titel won.

Vanwege zijn openhartige blik achter de schermen wordt *The Last Dance* door velen gezien als de beste sportdocumentaire ooit. Ook voor mij was de reeks aanvankelijk veelbelovend, want alle ingrediënten voor een smakelijk kijkspektakel leken aanwezig: achterdocht, geld, ego's. Na aflevering vier echter begon ik me toch wel zorgen te maken over het vereiste dramaniveau. Het ging bijvoorbeeld over de haarcoupe van Rodman, een onbeduidende blessure van Pippen of de onthulling van Jordan dat hij liever door Adidas was gesponsord dan door Nike. Allerlei trivia hoopten zich zo op, met als eindresultaat dat *The Last Dance* - afgezien van memorabele basketbalfragmenten - nogal nietszeggend was. Tien lange afleveringen over miljoenen dollars, de filosofie achter de ware killersmentaliteit of enkele ondeugende streken van teamgenoten, dat hakt er niet voldoende in. Dieptepunt was het steeds weer opduikende gerucht dat Jordan gokverslaafd zou zijn, wat gezien zijn evenwichtige en competitieve persoonlijkheid natuurlijk onzin is.

Na afloop van de serie zapte ik dus zo snel mogelijk naar *Sunderland till I die*, waar ik een beetje thuiskwam. In deze serie daalt de ooit zo grote voetbalclub Sunderland af naar de kelder van de Engelse tweede divisie en aansluitend naar de derde. Hoe ambitieus de voorzitter ook is, hoe fantastisch de nieuwe spits ook schijnt te zijn, niets helpt. Hoewel de serie alle geledingen van een voetbalclub portretteert, draait het toch vooral om de hondstrouwe fans, die machteloos op de tribune van het *Stadium of Light* staan te schreeuwen of te vingergroeten en de volgende dag toch maar een nieuwe tattoo van hun geliefde club op hun arm laten zetten. Uiteindelijk gaat sport niet over het zoet van de overwinning, maar over de troost van het verliezen. Je leeft mee, kijkt uit schaamte weg en blijft maar hopen op het beste. Dramakenners onderscheiden de volgende vijf dramawetten: expositie, intrige, climax, catastrofe en afwikkeling. Ongetwijfeld zijn ze met enig passen en meten toepasbaar op *The Last Dance*, maar een veld met falende B-voetballers is echt een stuk opwindender dan een gymzaal vol dunkende basketbalmiljonairs.

JAAP KROL



Van Damascus naar Groningen

Nart (44), is afkomstig uit Syrië. Vanwege de oorlog is hij gevlucht en uiteindelijk in Nederland beland. Hij vertelt hier zijn verhaal.

‘Ik woonde in de omgeving van Damascus en had een goede baan als accountant. Mijn dochtertje was 2 toen de oorlog zodanig werd dat het niet meer veilig was. Ze was heel bang voor alle lawaai en ik dacht, wat moet ik nu doen voor de toekomst van mijn dochtertje. In eerste instantie probeerde ik om naar Circassië (in de Kaukasus) te gaan. Mijn familie komt daar oorspronkelijk vandaan en er woont nog verre familie. Wij spreken ook nog Circassisch. We kregen visa toegestuurd, maar het is toch niet gelukt. Ook hebben we familie in Nederland die hier al 20 jaar wonen. Die hebben papieren gestuurd waarmee ik naar de Nederlandse ambassade in Libanon ben gegaan om te kunnen emigreren. Dat is niet gelukt. Toen besloten we om naar Turkije te gaan. Daar wonen ook veel Circassiërs. Met het vliegtuig zijn we naar Ankara gevlogen en hebben ongeveer anderhalf jaar in die omgeving gewoond. Het was moeilijk om daar werk te krijgen. Ik spreek geen Turks en de Turken daar spreken geen Engels. Ik vond werk in een plasticfabriek als arbeider, maar dat werd heel slecht betaald. Ik kon niet in het huis blijven van de Circassische familie en moest dus iets huren. Ik heb toen met een vriend besproken om naar Europa te gaan. Mijn doel was om een veilige plek te vinden voor mijn dochter en mijn partner.’

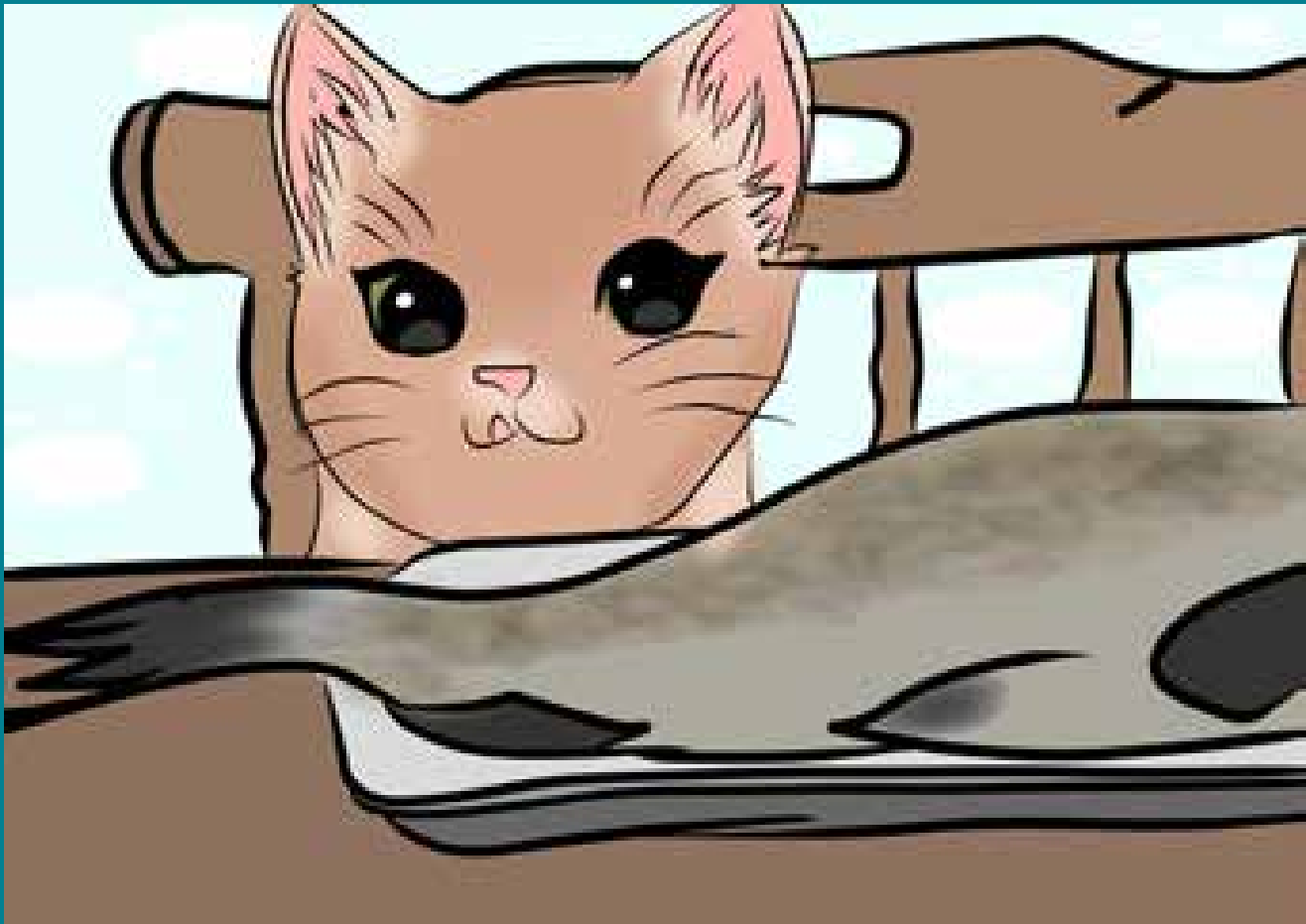
Het avontuur

‘Met mijn vriend ging ik naar Istanbul. Mijn vrouw en kind bleven achter. Het was moeilijk om een manier te vinden om naar Europa, naar Griekenland te gaan. Over zee was veel te gevaarlijk, dus ik wilde gaan lopen. We vonden een paar mensen die ons tegen betaling wel wilden helpen. We spraken om 23:00 uur af, maar ze kwamen niet opdagen. Toen zijn we naar Izmir gegaan, naar de zee. We hadden geen andere keus. We vonden iemand die ons met een boot naar Griekenland zou brengen, een houten boot met kapitein. Maar toen we op de afgesproken plaats waren aangekomen lag daar een rubberbootje, zonder kapitein. We stapten in de boot en toen kwam de Turkse politie. Die vertelden ons dat als zij ons niet gevonden hadden, wij het niet overleefd zouden hebben. De zee was ruw en er was onvoldoende brandstof voor de hele reis. We gingen terug naar het hotel en zagen daar de mensen die de boot hadden geregeld. We maakten ruzie met hen over de rubberboot. Ze beloofden ons een andere boot mét kapitein en nu hielden ze wel hun woord. De reis naar een Grieks eiland was maar een half uur. Op dat eiland bleven we tien dagen om papieren te krijgen. Met een grote veerboot gingen we naar Asine, tien uur varen. Daar bleven we vijf dagen, veel korter dan anderen. Door mijn Circassische afkomst heb ik een Europees gezicht en

is het veel makkelijker om voor Europeaan door te gaan. In cafés vind je mensen die papieren voor je kunnen regelen. Ik moest als eerste van de groep door de douane gaan, dat was het makkelijkst. Ik kreeg een Engels paspoort op naam van James, voor slechts vijftienhonderd euro. Meestal kost het twee keer zoveel, maar voor mij was het makkelijker om aan een bestaand paspoort te komen. Ik kon zonder problemen het vliegtuig in, maar in Amsterdam werd ik door de politie opgewacht. Ze vroegen me waar ik naartoe ging en waarvoor ik in Griekenland geweest was. Ze vertrouwden het niet omdat ik Engels met een accent sprak en zeiden dat ik niet James was. Aan mijn gezicht kun je zien als ik lieg en na drie uur bekende ik dat ik niet James was maar Nart. Omdat ik toen eerlijk was en een kopie van mijn echte paspoort liet zien hoefde ik niet terug, maar kon ik asiel aanvragen. Ik kreeg een treinkaartje naar de provincie Groningen en moest me melden bij het AZC in Ter Apel. De volgende dag bleek mijn verhaal in de krant te staan, omdat ik alles verteld had, over de prijs en andere details.’

De asielpcedure

De hele asielpcedure heeft Nart snel doorlopen. Hij wachtte niet lijdzaam af, maar pakte meteen door. Na veertig dagen had hij een verblijfsvergunning, vroeg gezinshereniging aan wat ook binnen een maand geregeld was. Al met al heeft hij zijn gezin maar drie maanden niet gezien. Wel ging hij eerst van azc naar azc voor hij een huis aangeboden kreeg in Den Haag, de Schilderswijk. Daar was hij niet zo blij mee, liever zat hij bij zijn familie in Groningen. Na eerst vrijwillig als tolk Engels-Arabisch gewerkt te hebben moest hij een betaalde baan zoeken. Via de gemeente kwam hij in een suikerfabriek, zakjes vullen. Na ruim anderhalf jaar kon hij via woningruil toch naar Groningen. Na wat vergeefse sollicitaties besloot hij om eerst een opleiding te doen. Eerst Nederlandse cursus en daarna wilde hij bij de Hanze Hogeschool zijn accountantsdiploma op Nederlands niveau krijgen. Daarvoor moest hij nog anderhalf jaar studeren en een half jaar stagelopen. Maar omdat hij programmeren en ontwerpen ook heel leuk vond wilde hij liever iets in die richting doen. Via de gemeente kreeg Nart een werkervaringsplek bij Studio SpinLink. Hier heeft hij leren werken met diverse grafische programma's en websites maken. Dat vond hij zo leuk dat hij daar verder in wou gaan. Een combinatie van programmeren en grafische vormgeving. Zo kwam hij bij CodeGorilla terecht, een soort bootcamp om snel te leren programmeren. Dit ging online, vier maanden lang. Dat was zwaar omdat zijn Nederlands nog wat moeizaam gaat. Maar hij heeft het certificaat behaald en nu hoopt hij op een baan in de ICT. De mensen van CodeGorilla helpen hem daarbij. Als hij een baan heeft gaat hij waarschijnlijk deeltijd verder studeren. Met het doorzettingsvermogen van Nart komt hij er wel. ♦



Mantelkat

Door **Wietske Aupers** Illustratie **Pim de Boer**

Rinus is een rooie kat van een jaar of dertien. Ze woont op het Groningse platteland, samen met een mensenvrouw met schizofrenie en een angst- en dwangstoornis. In de Riepe beschrijft ze wat het betekent om mantelkat van een psychiatrisch patiënt te zijn.

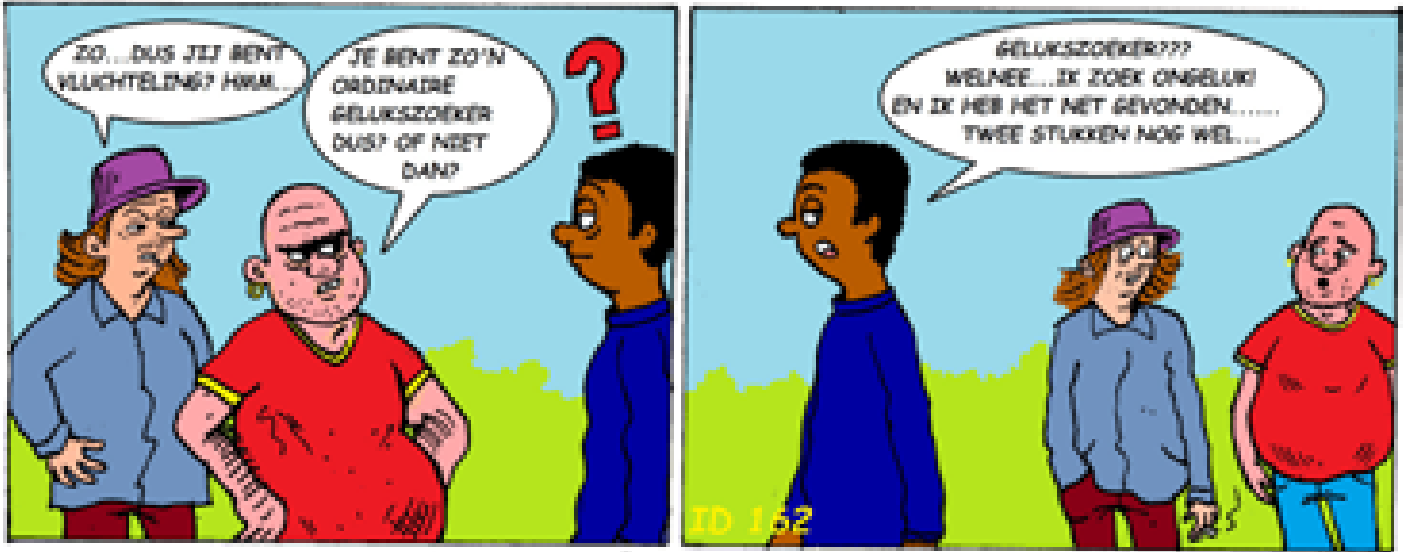
Ze is naar de dierenarts, wormenpillen halen. Tijd voor mij om te tikken. Vernedering, begin daar niet over met psychiatrisch patiënten! Ze vinden alles vernederend. Dat ze moeten betalen om te werken, dat mensen ze nakijken als ze in zichzelf praten, dat ze moeten worden opgenomen als het slecht met ze gaat. Maar vooral: dat ze soms in de isoleercel moeten. Kijk en dat begrijp ik wel een beetje. Ik heb ook dat soort ervaringen gehad, ik ga er alleen wel anders mee om! Mijn vrouw heeft het een paar keer meegemaakt toen ze opgenomen werd. Het ergste vond ze dat ze zich moest uitkleden en een scheurhemd aan moest. Een kledingstuk dat het midden houdt tussen een korte jurk en een lange bloes, van stijf materiaal zodat de patiënt zichzelf niks aan kan doen. Ze heeft het er nog regelmatig over, terwijl het veertien jaar geleden is.

Ik heb het zelf ook meegemaakt. Ik was bij de dierenarts,

werd uit mijn draagmand gehaald en op de behandeltafel gezet. En nou ja, ik vond de situatie daar vreemd, dus ik blies een beetje. Komt de dierenarts met een enorm grote, stijve handschoen aanzetten. Volgens de vrouw leek het materiaal precies op zo'n scheurhemd. De dokter duwde me met die handschoen plat op tafel en gaf me een prik. Inderdaad een vernederende ervaring, maar thuis heb ik het leven gewoon weer opgepakt en ik heb het er nooit meer over. Ja, nu dan.

Een andere keer had ik een open wond en waren ze bang dat ik eraan zou gaan likken (terwijl, dat moet juist!). Ik had al duidelijk gemaakt dat ik niet zo'n witte kap om mijn nek wou, maar toen kreeg ik een soort rompertje aan, net of ik een mensenbaby was! Daar heb ik mezelf uit weten te wurmen. Soms moet je ook gewoon jezelf durven verzetten! En anders, niet bij de pakken neerzitten, doorgaan met leven! Ze is terug van de dierenarts. Ze pakt wat vlees en stopt daar zo'n pil in. Ze doet de deuren dicht, jaagt me in een hoek en grijpt me beet. Ze duwt mijn bek open en wurmt vlees en pil naar binnen. Ik slik, ze laat me los. De deur gaat weer open. Ik ga een muis vangen, buurkatten verjagen en eten. En 's avonds gewoon op schoot. Snap je?

BIE PAD EN WEG



Kruiswoordcrypto

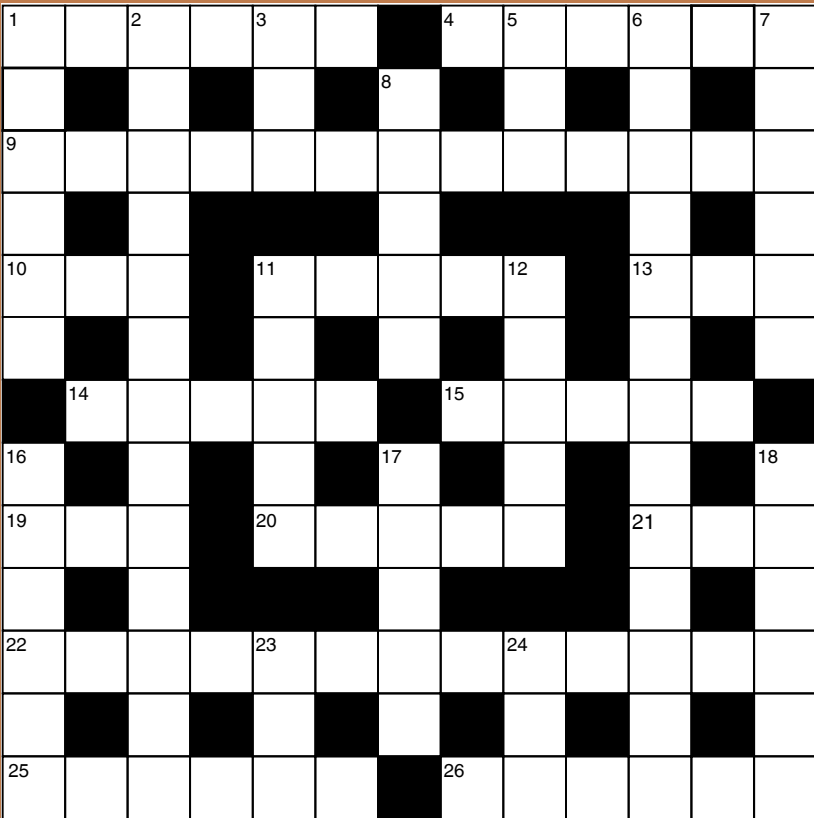
Door **Luuk Kobes**

Horizontaal

- 1** Geste **4** Vervelend **9** Pol(l)sslagmeter
- 10** Draagbuidel
- 11** Heeft een Kroatische jurk
- 13** De prijs van het speelgoed
- 14** Twistonderwerp
- 15** Eigen... is goud waard
- 19** 1/100e Zweedse Kroon **20** Serie
- 21** Dunnetjes
- 22** Plantenvoortplantingsorgaanteler
- 25** Beddegoed om uit te delen
- 26** Tekens versturen

Verticaal

- 1** Luisterrijk
- 2** Kortstondig voor gedonder
- 3** Streling **5** Steengoed in zijn soort
- 6** Deze vogels horen erbij
- 7** Beroepsminnaar
- 8** Insigne in de hooiberg
- 11** Muzikale draad **12** Heden ten dage
- 16** Oneffenheid **17** Pastasoort
- 18** Ze maken de naam
- 23** Ondergrondse werkplaats
- 24** Geboortegolf



De oplossing vindt u op pagina 27

HOROSCOOP

Illustratie Paul Kimkes

Steenbok 22 december – 20 januari

Alles waar je zo hard voor hebt gewerkt, dreigt te verdwijnen door nieuwe methoden en mensen. Uiteindelijk zul je inzien dat deze ontwikkelingen niet alleen gunstig zijn, maar ook wenselijk. Verweef het oude met het nieuwe - het zal je de inzichten schenken waar je naar op zoek bent.

Waterman 21 januari – 19 februari

Je ergert je aan jouw omgeving. Daarom kunnen jouw autonome neigingen deze maand botsen met sociale - en familie verplichtingen. Communiceer je voorkeuren op een duidelijke, maar vriendelijke manier. Omring jezelf met mensen die het concept van het 'parallelspeel' begrijpen: wel samenzijn, maar aan je eigen projecten werken.

Vissen 20 februari – 20 maart

Je bent trots op de positieve veranderingen die je de afgelopen tijd hebt ondergaan. Dat neemt niet weg dat onzekerheid alsnog op de loer ligt. Ren niet weg voor je angsten. Vertrouw erop dat je de moed en de wijsheid bezit om je door je innerlijke kompas te laten leiden.

Ram 21 maart – 20 april

De Ram probeert deze maand de onderliggende orde in de chaos te vinden. maak je geen zorgen, je bent waar je moet zijn en je boekt vooruitgang op het juiste tempo. Laat de noodzaak om alles te willen beheersen in je leven los. Richt je aandacht liever op het bijtanken van je reserves.

Stier 21 april – 21 mei

Het is tijd om je onafhankelijke kant te verkennen en je los te maken van de kudde. Herontdek je persoonlijke waarden. Het is niet zo dat je je familie en vrienden links laat liggen, maar kwaliteit over kwantiteit is deze maand je motto. Het zal je een hernieuwde joie de vivre schenken.

Kreeft 22 juni – 22 juli

Vlucht niet voor je problemen. Het is de ideale tijd om dat gevoelige onderwerp aan te snijden bij een zakelijke - of liefdespartner. Deins er niet voor terug om je kwetsbaarheid te tonen, een eerlijk en open gesprek zal de dingen rechtzetten tussen jullie.

Leeuw 23 juli – 23 augustus

Het is tijd om aan dat project te beginnen waar je al zolang van droomt. Anderen kunnen jouw enthousiasme maken of breken. Laat geen kansen liggen omdat je bang bent iemands broze ego te krenken. Houd het hoofd koel, Leeuw. Je zult de vruchten van je noeste arbeid spoedig plukken.

Maagd 24 augustus – 22 september

Er hangt romantiek in de lucht Maagd! Het is echter belangrijk om niet te hard van stapel te lopen: bouw eerst een degelijke fundering. Neem de tijd om elkaar langzaam maar zeker te leren kennen. Met het opmaken van de balans vind je het elementaire perspectief dat je nodig hebt.

Weegschaal 23 september – 22 oktober

Je gaat een drukke tijd tegemoet. Als dat betekent dat je vaker dan gewoonlijk een 'nee' moet verkopen, voel je dan niet schuldig. Laat je niet leven door de wensen van mensen om je heen. Met gezonde assertiviteit en standvastigheid bereik je meer dan dat je ooit had verwacht.

Schorpioen 23 oktober – 21 november

Laat de drang om je met anderen te vergelijken los. De negativiteit die je erdoor ervaart beperkt je innerlijke groei. Heb je er weleens over nagedacht om een cursus Mindfulness te volgen? Er staan namelijk vele wonderen op het punt zich in jouw wereld te voltrekken.

Boogschutter 22 november – 21 december

De Boogschutter barst van de energie en motivatie. Een rits aan nieuwe kansen dienen zich aan. Tevens zul je de mensen ontmoeten die je kunnen helpen om deze kansen te verwezenlijken. Als je een nieuwe start wil maken, dan is dit het moment.



Tweelingen

22 mei - 21 juni

je bevindt je op een kruispunt: aan de ene kant wil je graag actie ondernemen, aan de andere kant voel je je geremd. Doe eens een stap terug, Tweelingen. Forceer niets en oefen de fijne kunst der overgave. Wat je tijdens het proces zult ontdekken zal je nog verbazen!

STRAATKLINKERS



HAPPY STONES ALS KETENS VAN GELUK

‘Eigenlijk is het geboren uit verveling’, zo begint Bianca de Haan (42) haar verhaal. Door de lockdown moest ook zij en haar dochter binnenblijven. ‘Op internet kwam ik een berichtje tegen over Happy Stones, ik las dat voor aan m’n dochter Lotte en zij werd meteen enthousiast.’ Lotte (10) knikt bevestigend. ‘Samen met mijn vriendinnetjes Carmen en Sara zijn wij steentjes gaan beschilderen. Daarna hebben we ze verstoppt.’ Over haar schouder hangt een tasje met circa tien versierde stenen. »

Door Arnold de Meijer Fotografie Chico Bolt

Brede glimlach

Volgens de officiële website van Happy Stones is het de bedoeling dat de vinder een brede glimlach op zijn gezicht krijgt en de steen houdt of hij legt hem weer ergens anders neer om iemand anders blij te maken. Het doel van de steen is dat hij op reis gaat en zijn geluk over de wereld laat stromen.

Geluksmomenten

‘Via een Instagram-account blijven we op de hoogte van wie hem gevonden heeft of we geven tips waar stenen verstopt zijn’, aldus Bianca. ‘De eerlijke vinder verstopt hem dan ook weer en zo is elk steentje eigenlijk een keten van geluksmomenten. Mijn dochter is blij met het maken van zo’n steentje, zij heeft met haar vriendinnetjes een hoop lol bij het verstopp en de vinder wordt blij van het feit dat hij een steentje heeft gevonden. Vervolgens heeft hij of zij dezelfde hoeveelheid lol als hij het steentje weer verstopt en maakt daar iemand anders weer gelukkig mee. In deze coronatijd is contact juist zo belangrijk. Door de berichten en foto’s die via Instagram of Facebook verstuurd worden, ontstaan er toch weer contacten tussen mensen. Prachtig.’

Ruim honderd

Lotte en haar vriendinnen hebben inmiddels meer dan honderd stenen gemaakt. ‘Een hele mooie sneeuwpop, maar de mooiste die ik gemaakt heb’, Lotte denkt diep na

en zegt dan: ‘was die van een UFO. Het is ontzettend leuk dat er naast ons zoveel mensen actief zijn met de stenen in Groningen. The more the merrier’, vult Bianca aan. ‘Het is toch mooi dat je met een paar stenen geluk en hoop op betere tijden kunt verspreiden. Bijkomend voordeel is dat alle stenen die wij van onze vakantie in Frankrijk meegenomen hadden, nu de garage uit zijn’, vertelt Bianca lachend.



DE RIEPE BUSINESSCLUB

De bedrijven in dit overzicht ondersteunen De Riepe. Wilt u als bedrijf ook bijdragen? Dat kan, neem gerust contact met ons op: 050-5791818 (09:00-13:00 uur).

Aksion

Als de zon, tekentherapie

Dagblad van het Noorden, (NDC mediagroep)

De Huismeesters, Groningen

Digno BV, Haren

Dik Bike Centre, Groningen

Doesburg autoverhuur, Groningen

Dries Rolde BV

Dunk

Forum Groningen

Gemeente Groningen SoZaWe

Groningen Seaports

Groninger Kredietbank

Ingenieursbureau Wassenaar, Haren

Klooster Reizen, Haren

Kluuzenbedrijf Jan

Kompas Zuidlaren

Lightwave, Groningen

Lotus uitvaart, Thesinge

Metaware BV , Groningen

Bewindvoering en inkomensbeheer

Tekentherapie, opleiding en begeleiding

Nieuws uit Groningen/Drenthe

Woningcorporatie stad Groningen

Informatietechnologie

Van ventiel tot helm

Van siorband tot aanhangwagen

Installatietechniek

Deskundigheid in de geestelijke Gezondheidszorg

Boeken, films en events

WIJ is dichtbij

Havendienstverlening

Sociale hulpverlening

Complexe constructies ontwerpen

Reisbureau

Veur putjederij in en omt hoes

Specialist in financiële zorgverlening

Spirituele opleidingen

Uitvaartverzorging en -begeleiding

Cloudoplossingen managementsystemen

Mamami Helpman

New Nexus, Tynaarlo

Noback Ingenieursbureau, Groningen

Noorderlink, Groningen

Noorderpoort, Groningen

Old Burger Weeshuis, Leeuwarden

't Oortje Sieraden, Groningen

Patrimonium, Groningen

Pinkster schilderwerken, Assen

Praktikos, Assen

Preventief Veiligheidsdiensten BV, Groningen

Rijschool Gerald, Peize

Rottinghuis aanemingsbedrijf BV, Groningen

Schaap Strafrechtadvocaten, Groningen

Schilders de Vries, Groningen

Stichting Terwille, Groningen

Tandartsenpraktijk De Verbetering, Groningen

Tekstlabel Amber Boomsma, Leeuwarden

Verslavingszorg Noord Nederland, Groningen

Willem Rietman Interieur Tynaarlo

Goededoelenkringloop

IT consultancy- en adviesbureau

Techn. natuurk. berekeningen en ontwerpen

Vacatures Noord Nederland

Beroepsonderwijs in Groningen/Drenthe

Ontwikkelen op sociaal, cultureel gebied

Oorbellspecialzaak

Christelijke woningstichting

o.a. binnen-/buitenschilderwerk

Trainingsbureau

Gastvrij beveiligen

Auto- en motorrijschool

Allround bouwbedrijf in het Noorden

Strafrechtadvocatuur

Sterk in duurzaam ondernemen

Vrij van verslaving

Gezond begint in de mond

Freelance schrijfprofessional

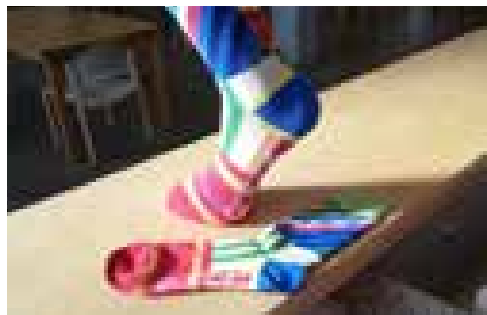
Perspectieven bieden

Meubilair op maat

Volgende maand in De Riepe:

Let’s do goods

David Podesta, een van de deelnemers aan het kunstproject van Het Twaalfde Huis, is gevraagd om sokken te ontwerpen. Voor elke provincie zou een eigen herkenbare sok gemaakt moeten worden. David vindt het een eer om hier voor gevraagd te zijn. Zijn ontwerp kenmerkt zich door kleur, variatie en vrolijkheid.



En verder:

- Fier strijdt tegen geweld
- Interview Ritzo ten Cate

Deze zal verschijnen rond 1 juli 2021

Oplossing puzzel van pagina 23

1	G	E	2	B	A	3	A	R		4	A	5	K	E	6	L	I	7	G
	R		L			A			8	S		E		U				I	
9	O	P	I	N	I	E	P	E	I	L	I	N	G						
	O		K					E						S				O	
10	T	A	S			11	S	P	L	I	12	T		13	T	O	L		
	S		E			N		D			H			E				O	
		14	S	M	A	A	K			15	H	A	A	R	D				
16	H		B			A		17	P			N		V		18	K		
19	O	R	E			20	R	E	E	K	S			21	I	E	L		
	B		Z							N					N			E	
22	B	L	O	E		23	M	E	N	K	24	W	E	K	E	R			
	E		E			I		E			E		E		E			E	
25	L	A	K	E	N	S			26	S	E	I	N	E	N				

OPVANGINSTELLINGEN

GRONINGEN

GRONINGEN

Dagopvang
Leger des Heils
Kostersgang 28
9711 CX Groningen
tel. 050-313 36 60
Dagelijks van 12.00 – 17.00 uur

Open Hof
Spilsluizen 5
9712 NR Groningen
tel. 050-312 21 22
ma t/m vr. 10.00 – 12.00 uur
zo t/m vr. 19.30 – 21.00 uur
Zondagavondviering om 18.45 uur

Twaalfde Huis
Eemskanaal Noordzijde 32a
9713 AB Groningen
tel. 050-579 78 45
Ma t/m vr. 9.30-16.30 uur

Beschermd Wonen (Vast&Verder)
Damsterdiep 267, 9713 EE Groningen

24-uurs opvang
Algemene opvang
Van Heemskerckstraat 75
9726 GH Groningen
tel. 050-599 14 20, www.wenders.nl

Hoendiephuis, voor jongeren
Noorderstationsstraat 88
9717 KR Groningen
tel. 050-599 14 20, www.wenders.nl

Ommelandershuis
Woonvoorziening (Beschermd wonen)
Schoolstraat 11
9712 JP Groningen
tel. 050-599 14 20, www.wenders.nl

LIMOR woonvoorziening Hiddemaheerd
Hiddemaheerd 112
9737 KX Groningen
tel. 0900-4857545
058-215 16 94, www.limor.nl

Nachtopvang
Het Kopland
Schoolstraat 9
9712 JP Groningen
tel. 050-599 14 20, www.wenders.nl
dagelijks 21.00-10.00 uur
zon- en feestdagen van 21.00 tot 11.00 uur
Aanmelden en binnenkomen om te kijken of er plek is kan vanaf 21.00 uur tot 23.00 uur. Ook kun je maandag t/m vrijdag tussen 10:00 uur en 11:00 uur aan de Schoolstraat 3 langskomen om je aan te melden.

APPINGEDAM

LIMOR woonvoorziening
Vangnetvoorziening Cornelis Albertsstraat
Cornelis Albertsstraat 7
9901 EJ Appingedam
tel. 0900-4857545
www.limor.nl

HOOGEZAND

Sociaal Pension Hoogezand
Mansholtstraat 1-a
9602 SB Hoogezand
tel. 0900-118 88 81
www.wender.nl

VEELERVEEN

Reïntegratie-centrum

De Spetse Hoeve
Spetsbrugweg 4
9566 TK Veelerveen
tel. 0597- 541 341

VEENDAM

24 uurs opvang
LIMOR Woonvoorziening
Burgemeester Bosscherstraat 10
9641 NG Veendam
tel. 0598-615111
www.limor.nl

LEEK

Crisisopvang Leek
Oldebertweg 61
9351 PC Leek, tel. 0900-118 88 81
www.wender.nl

WINSCHOTEN

Dagbesteding Werkpro
Papierbaan 60
9672 BH winschoten
tel: 059-743 3004

DRENTHE

ASSEN

Kommarin
Maatschappelijke Opvang voor dak- en thuislozen Assen
Havenkade 16
9403 AH Assen
tel: 088-8393381

Openingstijden:
Dagopvang:
ma t/m vr 10:00-15:00 uur
Nachtopvang:
dagelijks 21:00-09:00 uur

Leger des Heils
Kortdurende opvang en beschermd wonen
Maria in Campislaan 257
9406 JG Assen

NIEUW-AMSTERDAM

24-uurs opvang en nachtopvang
Leger des Heils
Zijtak WZ 125
7833 BE Nieuw-Amsterdam
tel. 0591-551 020

EMMEN

Dagopvang
Leger des Heils
Verlengde Spoorstraat 11
7811 GA Emmen
tel. 0591-658 233
Geopend ma t/m vr. 10.30-16.30 uur

Leger des Heils
Beschermd Wonen Boshuis
Boslaan 138
7822 EP Emmen

HOOGVEEEN

Dagopvang
Beukemaplein 14
7906 AK Hoogveen
ma tm vr. 10.30-16.30 uur

FRIESLAND

DRACHTEN

Sociaal Pension Drachten
Stationsweg 118
9201 GS Drachten
tel. 0900-118 88 81
www.wender.nl

LEEUWARDEN

Dagopvang
Leger des Heils
De Tuinen 32
8911 KE Leeuwarden
tel. 0900-118 88 81
geopend 10.00-16.00 uur
(woensdag 12.00-16.00 uur)

Zuidergrachtswal 15-16
8933 AD Leeuwarden
tel. 0900-118 88 81
geopend 10.00-16.00 uur
www.wender.nl

Algemene Opvang

Nieuweweg 3
8911 LK Leeuwarden
tel. 0900-118 88 81
www.wender.nl

d' Ambacht

Cornelis Trooststraat 48
8932 BR Leeuwarden
tel: 058-299 99 30
dambacht@werkpro.nl

Huis voor Jongeren

Huizumerlaan 101
8934 BE Leeuwarden
tel. 0900-118 88 81
www.wender.nl

Zorgopvang

J.H. Knoopstraat 2
8933 GS Leeuwarden
tel. 0900-1188881
www.wender.nl

Sociaal Pension

Hoekstersingel

Hoekstersingel 51-53
8922 AM Leeuwarden
tel. 0900-188 881
www.wender.nl

Sociaal Pension Bonifatiusplein

Bonifatiusplein 19
8911 JT Leeuwarden
tel. 0900-188 88 81
www.wender.nl

Nachtopvang

Oostergoweg 1 (Wirdumerpoort)
8911 MA Leeuwarden
tel. 0900-118 88 81
www.wender.nl

Aanloophuis Leeuwarden

Bagijnestraat 36
8911 DR Leeuwarden
tel. 058-212 72 37
www.aanloophuisleeuwarden.nl

LIMOR Crisisopvang en

woonvoorziening de Kei

De Kei 5
8918 AR Leeuwarden
tel. 0900-485 7545
www.limor.nl

ENGWIERUM

Leger des Heils
Beschermd Wonen
Fjellingsreed6
9132 EN Engwierum

BURGUM

Crisisopvang Burgum

Prinses Margrietstraat 63
9251 HB Burgum
tel. 0900-118 88 81
www.wender.nl

HEERENVEEN

Aanloophuis de Brege

Herenwal 2
8441 AZ Heerenveen
0513-625 926
www.aanloophuisoerdebregel.nl

SNEEK

Sociaal Pension Sneek

Lemmerweg 53
8606 AA Sneek tel. 0900-118 88 81
www.wender.nl

De Herberg

Vier kamers voor dak- en thuislozen, verblijf maximaal 2 maanden
Kloosterdwarsstraat 3
8603 AG Sneek
Herbergtelefoon: 06-235 415 65

LIMOR Crisisopvang

Gonggrijpstraat

Gonggrijpstraat 9
8607 BD Sneek
tel. 0515-43 08 12
www.limor.nl

STRAATKANJERS



Man als een beer

Door **Arnold de Meijer**
Fotografie **Wim Mijlof**

Een man zo groot en sterk als een beer stapt het uitgiftepunt van De Riepe binnen. Het is Daniël Herbert (38) en al vijftien jaar in Nederland. 'Ik kwam hier voor een betere toekomst, maar ik mocht eerst niet werken. Ben ik straatmagazine De Riepe gaan verkopen. Na een tijd kreeg ik werk in de schoonmaak. Heb ik vier jaar met heel veel plezier gedaan. Toen werd ik ziek. Kreeg veel last van mijn rug en kon niet meer staan. Ik had geen recht op ziektegeld, dus zo kwam ik weer terug bij De Riepe. Nu haal ik al mijn inkomsten uit de verkoop van dit blad in Tietjerk en Drachten. Omstreeks 10 juli moet ik naar Roemenië om een ID-kaart voor mijn dochter te regelen, maar het is moeilijk om het geld bij elkaar te krijgen. Gelukkig zijn mijn vrouw en vier kinderen hier ook. Zij gaan hier naar school en krijgen dus alles mee voor een betere toekomst. Ik ben alle goede Nederlandse mensen dan ook erg dankbaar voor alle steun in het realiseren daarvan. Nederland is een goed land met erg veel goede mensen', vertelt hij. Drie volle dozen kranten lijken in zijn sterke armen licht als veertjes als hij het pand verlaat.